

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 fior., pe șase luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.
România și străinătate:
Pe un an 40 fr., pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ XLIX.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Sortisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

Nr. 166.

Vineri, 25 Iulie (6 August.)

1886.

BrașovŪ, 24 Iulie 1886.

Numai de curând am publicat un articol, al guvernamentalului „Pester Lloyd“ asupra stărilor din Ardeal. Acest articol a dat ocaziune organului stângei extreme din Clușiu la unele observări, pe cari nu le putem trece cu vederea.

Până acum, dice amintita fôia, Ardeleni au fost ignorați, neglijate și uitați de către cei de dincolo de muntele craiului (cei din Ungaria).

Deodată aceștia încep să se ocupe de Ardeleni într'un mod bător la ochi. Foile oficiale ale partidei guvernului scriu mereu despre afacerile ardelenice; buna lor voință merge până acolo, că se ocupă chiar și în articuli de fond de trebuințele și interesele Ardelenilor, pe cari mai înainte le-au desprețuit în așa măsură, încât nici în timpul ferilor de veră nu le-au aflat demne de a lor atențiune.

Încă și membrii singuratici ai guvernului se ocupă de interesele ardelenice; — adaugă „Ellenzék“. Aci unul, aci altul face câte o declarație asupra afacerilor ardelenice; membrii partidei guvernului importați aci, cari au călătorit aici din Ungaria pentru a-și afla mandate în bunele cercuri ardelenice, der apoi nici că s'au mai gândit la alegătorii lor: acum deodată au început în mod surprinzător a se interesa de cercurile lor electorale și de interesele ardelenice.

Și lucru ne mai pomenit, — exclamă numita fôia — acum și în sînul guvernului și al majorității încep să recunoscă existența și îndreptățirea „intereselor speciale ardelenice“; acele „specialități“ ardelenice, de cari încă înainte cu câțiva ani își băteau joc cei din Ungaria, mai ales în Peșta și în birourile miniștrilor, și le denegau ori-ce îndreptățire.

Deu, noi opoziționali, dice Ellenzék — destul am atras atențiunea guvernului și a partidei sale asupra afacerilor „speciale ardelenice“, der pentru acesta am fost acusați că am fi în convență cu agitatorii daco-români și sași.

Aici fôia opozițională clușiană nu se poate reține a nu accentua marele merit ce și-l atribuie față de înființarea Kulturregyletului, pentru care a pledat și a agitat încă dela 1882 încôce.

Partida guvernului a tăcut doi ani de zile și acum? — Acum presa guvernamentală totu numai cu Kulturregyleturile și cu interesele ardelenice pare a se ocupa.

În timpul mai nou și „Pester Lloyd“ își întorce mai adeseori fața sa grațiosă spre noi — continuă „Ellenzék“. Se interesează de noi, se ocupă de neajunsele noastre și publică articuli mereu despre specialitățile ardelenice. Dilele aceste dr. Falk merge până a ne dedica un articol de-o colônă și jumătate. Ce grație, ce distincțiune!

Și ce limbaj bărbătesc și patriotic. „Pester Lloyd“ o spune curat, că guvernele și partidele lor în cei douăzeci de ani în urmă, au năpăstuit „Ardelul“ și nu l'au cunoscut, că și față de războiul vama guvernului, cu toate că-l pute prevedea, n'a făcut nimic pentru interesele ardelenice.

Un asemenea limbaj aspru numai dela „Pester Lloyd“ s'a putut aștepta, care a dăscălit și pe arhiducele Albrecht așa de „gewaltig“. Ce-i drept și cerut apoi ertare pentru marea sa cutezare. Ne temem der, dice „Ellenzék“, că „Pester Lloyd“ va face și cu noi așa ca în afacerea Ianski, și după alegeri își va retrage aserțiunile, seu mai bine disu le va uita.

„Ellenzék“ ajunge la rezultatul, că „acesta neașteptată interesare“ a guvernamentalilor de afacerile „speciale ardelenice“ nu isvorește din bu-

năvoință ci numai din speculațiunea lor față de viitorile alegeri.

Am crezut de bine a comunica cetitorilor noștri părerile fôiei opoziționale clușiene cu privire la atitudinea foilor guvernului.

Dacă chiar Ungurii se plâng de părginirea și năpăstuirea Ardealului, ce se dicem noi Români poporul bastinaș al acestei țeri nenorocite?

E clar că „Ellenzék“ înțelege sub interesele speciale ardelenice numai interesele Maghiarilor. Cum a trebuit să fie der tractate interesele de viață ale populațiunii române, dacă și acele ale Maghiarilor ardeleni au fost așa de mult neglijate?

Adunarea poporală din Pesta.

Duminea în 1 August s'a ținut în Pesta adunarea poporală ce fusese convocată în afacerea Edelsheim-Ianski. Au asistat la ea peste 6000 de omeni după cum spune „P. Lloyd“, 15,000 după cum dice „Pesti Naplo“. Studenții au susținut ordinea cu deputatul Otto Herman în frunte, fiind împodobiți la peptu cu cocarde tricolore.

La 3^{1/2} ore d. a. studenții intonară imnul lui Kôlcsey și președintele comitetului pregător deputatul Geza Polonyi salută adunarea și îi presentă pe consilierul polițienesc Majthenyi ca reprezentant al autorității. Comunică apoi că partida independentă din Hodmezô-Oșorheiu și-a trimesu ca reprezentant pe Andreiu Szamecz. (Eljen!) Președintele cetesce apoi telegrama comunității orașenești Pakș, care trimite adunării salutări patriotice. Adunarea alege pe Polonyi președinte (Eljen Polonyi!). Secretari sunt propuși Emil Abranyi și Ladislau Scheffer (Eljen!).

Președintele Polonyi arată într'un lung discurs, cu câtă sinceritate a salutată națiunea, după împăcarea cu domnitorul, noua eră. Se părea că antipatia contra armatei comune a dispărut, când etă că cele întemplate deunăzile ne-au adus desamăgirea. Dina de 21 Maiu 1886, în care s'a încununat în capitala acestei țeri mormântul unui inamic (Abzug!) pôte deveni odată epocală. Și deși ministru-președinte a desemnat sub aprobarea generală acestu act de fără tact și necorect, cu toate astea simțimintele cercurilor militare conducătoare s'au manifestat în aceea, că br. Edelsheim-Gyulay (Eljen!) s'a pensionat ca nefind destul de austriac, er generalul Ianski în aceeași zi fu înaintat. (Rușine! Abzug!) Asta însemnăză o atingere a onorei naționale și o înjosire a parlamentului unguresc, fiind publicat chiar în fôia oficială a Ungariei. (Rușine! Ticăloși!) Oratorul speră, că fapta patriotică ce se manifestă în adunarea poporală nu va fi turburată. (Eljen!)

Br. Ivor Kaos arată îndreptățirea meetingului, în contra obiecțiunilor ridicare. Dreptul poporului e libertatea. Poporul e noțiunea cea mai sfântă, e totalitatea cetățenilor statului, între cari deosebire nu se face. Poporul, care apără țera cu sângele seu, care munșce ca să susțină pe toți, elu are dreptu asupra patriei, elu formeză puterea. (Eljen!) Legile din 1848 s'au proclamat în adunarea poporală. Autoritatea chiar provocă poporul să se adune, să mergă pe stradă ca să salute sosirea regelui cu „Eljen“-uri; prin urmare se nu se dică că adunarea poporului nu se cade să se țină. (Așa e!) Cu totu respectul ce-l dătesce regelui oratorului, elu amintesce că Maiestatea Sa în ziua încoronării și-a oscilat sabia în toate direcțiunile vântului spre a arăta că va protegia națiunea. Când tronul e amenințat, atunci regele face apelu nu la „credincioșii săi“, ci la „poporele sale“. Căci credincioșii sunt puțin, er poporele credincioșe sunt milioane. (Aplause.) Numai poporul represintă opinia publică, în elu e acesta nefalsificată, în elu impune ea. Deci vrem să și dobândim, ca acei domni din cercurile militare, pentru cari națiunea ungurescă nu e nimic, cari umilescu guvernul nostru și cu elu și pe noi, să vedă că se află aci o națiune nedivisată, ai cărei cetățeni strigă unanim: „Avem dreptu la aceea, ca fii noștri, cari servesc în armata comună,

să rămână patrioți și Unguri, că simțu cu noi și că nu trebuie să ascundă sub amenințări cu pedepsă patriotismul. Poporul are dreptu asupra armatei, pe care o voteză parlamentul nostru și pe care o susținem cu jertfe grele, ea nu se cade să fie stată peste stat, ci să fie o armată a statului ungar. Oratorul propune spre primire următoarea rezoluțiune:

1. Publicațiunile făcute deunăz și măsurile cercurilor conducătoare pre înalte ale armatei comune au vătămat adencu demnitatea națiunei unguresce, precum și drepturile ei constituționale, și adunarea poporală protesteză serbătorește contra amintitelor măsurii și și publicării. 2. Națiunea ungurescă protege pe regele ei încoronat totdeuna cu fidelitate tradițională și cu sacrificii de secul; der pentru ca națiunea ungurescă să pôtă privi în armata susținută cu mari jertfe sigure garanții ale demnității, constituțiunii și viitorului seu; pentru ca între cetățeni și militari să se stabilească o salutară concordiă; și în fine, pentru ca națiunea ungurescă să și pôtă validată totă puterea ei morală și materială, chiar și spre scutul celorlalte țeri ale Maiestății Sale: socotim de dorit și necesar, ca independența de stat a patriei noastre și înalta demnitate istorică a regelui ungar să se recunoscă sincer și pe față chiar și în armată și să se aducă la valoare prin instrucțiunilor durabile.

Oratorul propune ca rezoluțiunea să se imaneze dietei în formă de petițiune prin deputatul Daniil Iranyi. Mulțumesc apoi adunării și încheie cu dorința, ca națiunea să nu obosescă niciodată în iubirea de patriă, în fidelitatea către rege și în apărarea drepturilor ei. (Eljen! Aplause.)

Carol Eötvös amintesce că în același loc a mai vorbit către o adunare poporală, în afacerea bosniacă. Cestiunea de ați însă e și mai importantă: e cestiunea onorei naționale. (Aplause.) În ziua în care noi serbăm glorioasă amintire a jertfelor noastre eroice în lupta libertății, un general austriac (Abzug!) încoronă mormântul unui inamic al națiunei noastre (Abzug! Abzug!). Asta însemnăză, că în cercurile conducătoare ale armatei sunt numeroși, în ochii căroră amintirea gloriei noastre naționale și speranța unui viitor glorios al patriei noastre nu valorază nimic, cari desprețesc această amintire și această speranță. Acesta e momentul potrivit a svêrcoli inaintea națiunei unguresce cestiunea armatei. După legile și constituțiunea noastră — nu după cea pe hârtia — armata ar trebui să fie comună, der nu e (Aprobări.) Dacă Ungaria are o parte în această armată, atunci e numai partea durerii patriotice și a amărăciunii. Nu e comună această armată, în care demnitatea națiunei unguresce, a constituțiunii unguresce și a regelui ungar e un lucru străin necunoscut. Der nici Austriei nu aparține această armată, căci această Austria nu există nicăeri în larga lume. (Aplause.) Ce felu de armată e așadar? Tinêrul ungar nu e primit în armată ca ungar, nu ca patriot, ci ca material brut, care are să se prelucreze. (Aplause.) I s'ar lua și limba maternă, împovărându-l cu cea germană, dacă ar merge. (Ilaritate. Așa este!) Ar dori să vedă acolo tricolorul unguresc, și în locul lui află steagul negru-galben. (Abzug!) Elu duce în inima sa emblema patriei sale, trimuntele cu crucea încoronată cu cele patru riuri, der acolo trebuie să jure pe vulturul cu doue capete! (Aprobări) Armata cunosc numai unitatea monarhia, această fantomă, care în realitate nu există nicăeri. (Aplause.) Maxima acestui material e: „Sfântă și inviolabilă e persoana regelui, pentru rege jertfescă și bucurosă viața ta!“ Der fabrica ce prelucreză acestu material nu cunosc pe regele, ea cunosc numai un împărat. Ungurul însă n'are împărat. (Aplause: Nici nu șvremu s'avem!) La pragul casarmeri se strigă tinêrul ungar: Cu vestmântul tău civil desbracă-ți și patriotismul, căci aci ne trebuie numai soldați, nu patrioți.

Ceea ce a făcutu acel nenorocit, adevăz acel nenorocit general (Ilaritate și Abzug!), n'a făcutu după capul seu. Elu a implinitu numai funcțiunea ce o face un arătător la un orologiu, după întocmirea dinăuntru pe care noi n'o vedem. (Ilaritate și Aplause.) Arătătorul ilu pôte, nu-i vorbă, împinge cineva după placu

Cursul la bursa de Viena

din 4 Augustă st. n. 1886.

Table with financial data for Vienna, listing various bonds and interest rates such as 'Rentă de aur 4%' and 'Rentă de hârtă 5%'.

Bursa de București.

Cota oficială dela 22 Iulie st. v. 1886.

Table with financial data for Bucharest, listing exchange rates and interest rates such as 'Cump. vënd.' and 'Renta română (5%)'.

De vëndare!

Casele Dómnei Teofania Ivanú de Lemeny din strada Furcóiiei Nr. 62 împreună cu o grădină pré frumoasă, libere de ori ce sarcină, se vëndú de bună voie.

Importantú

pentru scolarí și studenți.

In ulița mare Nr. 1433 (Scheit) peste drumú de gimnasiulú românú se primescú scolarí și studenți în cuartirú și costú sub cea mai bună îngrijire și cu prețuri eftine.

Avisú d-lorú abonați!

Rugámú pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei se binevoiască a scrie pe couponulú mandatului postalú și numerii de pe fâșia sub care au primitú diarulú nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou se binevoiască a scrie adresa lámurittú și se arate și posta ultimă.

ADMINISTR. „GAZ. TRANS“

Abonamente la Gazeta Transilvaniei

se potú face cu începerea dela 1 și 15 ale fiecărei luní, mai ușorú prin mandate postale.

Adresele ne rugámú a ni se trimité esactú arătându-se și posta ultimă.

PREȚULÚ ABONAMENTULUI ÉSTE:

Pentru Austro-Ungaria:

Table showing subscription prices for Austro-Ungary: pe trei luni 3 fl. —, „ șése luní 6 fl. —, „ unú anú 12 fl. —

Pentru România și străinătate.

Table showing subscription prices for Romania and abroad: pe trei luni 10 franci, „ șése luní 20 „, „ unú anú 40 „

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“

Mersulú trenurilorú

pe linia Predealú-Budapesta și pe linia Teiușú-Aradú-Budapesta a calei ferate orientale de statú reg. ung.

Large table with train schedules and fares for routes Predeal-Budapest, Budapest-Predeal, Teiuș-Arad-Budapest, and Budapest-Arad-Teiuș. Includes columns for train types (omnibus, accelerated, etc.) and fares.

Nota: Órele de nopțe suntú cele dintre liniile gróse.